

KÚRIA

Bfv.I.1318/2017/8. szám

A Kúria Budapesten, a 2018. év február hó 6. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az uzsora-bűncselekmény büntette és más bűncselekmény miatt folyamatban volt büntetőügyben az **I. rendű és a III. rendű terhelt** által a meghatalmazott védője útján előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Miskolci Járásbíróság 38.B.2164/2015/103. számú ítéletét, illetőleg a Miskolci Törvényszék 2.Bf.586/2016/11. számú ítéletét I. rendű és III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítványozó, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Miskolci Járásbíróság a 2016. március 11. napján kihirdetett 38.B.2164/2015/103. számú ítéletében az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki zsarolás büntettének kísérletében [Btk. 367. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] és uzsora-bűncselekmény büntettében [Btk. 381. § (1) és (2) bekezdés], ezért őt halmazati büntetésül három év hat hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és négy év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a terhelt legkorábban a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. Elrendelte a Miskolci Városi Bíróság 38.B.2300/2009/29. számú ítéletével kiszabott egy év fogházbüntetés végrehajtását.

A járásbíróság ugyanezen ítéletében a III. rendű terheltet bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett uzsora-bűncselekmény büntettében [Btk. 381. § (1) és (2) bekezdés], ezért őt egy év tíz hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és két év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a terhelt legkorábban a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra és elrendelte a Miskolci Városi Bíróság 33.B.1592/2011/2. számú ítéletével kiszabott nyolc hónap

börtönbüntetés végrehajtását.

A kétirányú fellebbezések alapján eljárta Miskolci Törvényszék a 2017. április 13. napján kihirdetett 2.Bf.586/2016/11. számú ítéletével a III. rendű terhelt perorvoslatát elutasította, cselekményét az 1978. évi IV. törvény 330/A. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (2) bekezdés II. fordulata szerinti bűncselekménynek minősítette, a szabadságvesztés tartamát egy évre enyhítette, és a feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatos elsőfokú ítéleti rendelkezést mellőzte.

Egyebekben a Miskolci Járásbíróság ítéletét I. rendű és III. rendű terheltek tekintetében helybenhagyta.

A jogerős határozatok ellen a Be. 4. § (2) bekezdésében, 14. § (1) bekezdés a) pontjában és a 351. § (2) bekezdés c) pontjában foglalt eljárási szabályok megsértése miatt az I. rendű és a III. rendű terhelt terjesztett elő, meghatalmazott védőjük útján, felülvizsgálati indítványt.

Indokaik szerint a Miskolci Járásbíróság megsértette a Be. 14. § (1) bekezdés a) pontjában a bíróság összetételére vonatkozó rendelkezést, mert a helyszíni tárgyaláson ülnökök közreműködése nélkül, egyesbíróként járt el. Álláspontjuk szerint figyelemmel arra, hogy a helyszíni tárgyaláson a bíróság nem volt törvényesen megalakítva, az ott történteket nem vehette volna figyelembe az elsőfokú bíróság.

Vélekedésük szerint esetükben nem állt rendelkezésre tárgyi bizonyíték, így nincs bizonyíték arra, hogy a terhekre rótt bűncselekmények elkövetésében bűnösök. Előadták, hogy több mint száz tanú és a közvetlen szomszédjaik bizonyíthatták, hogy nem foglalkoznak uzsorával, a bíróság azonban e bizonyítási indítványukat elutasította. Kifogásolták, hogy az előzetes letartóztatásuk tartama alatt őket nem hallgatták ki, és nem történt szembesítés sem. A hosszúra nyúlt büntetőeljárás során a tanúknak minden tárgyaláson más vallomásuk volt, amit többször megváltoztattak. Az elmeorvos-szakértő véleménye alapján kétségbe vonták **T.1.** vallomásainak tartalmát, illetve szavahihetőségét. Véleményük szerint **T.1.** bosszúból jelentette fel őket, és megkérdőjelezték **T.2.** CD-re felvett tanúvallomásának igazságtartalmát is. Kifogásolták, hogy a helyszíni szemle keretében a bíróság nem tekintette meg a sértettek életkörülményeit, véleményük szerint nem élhettek olyan mélyszegénységben, mint ahogyan azt állították. Nem kerültek elő olyan okirati bizonyítékok, amelyek az uzsora-bűncselekményt elkövetőknél általában lefoglalhatók.

Összességében véleményük szerint az eljárta bíróságok a

rendelkezésre álló bizonyítékok ellenére az iratok tartalmával ellentétes következtetést vontak le és ténymegállapításokat tettek az esetükben.

Sérelmezték a kiszabott büntetés súlyosságát is. Véleményük szerint a kiszabott büntetések nem felelnek meg a generális és speciális prevenció, valamint az egyéniesítés követelményének, azok kifejezetten megtorló jellegű, méltánytalanul súlyos hátrányt jelentő büntetések.

Mindezekre figyelemmel indítványozták, hogy a Kúria az első- és másodfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására. Másodlagos indítványuk szerint pedig az ítéletek megváltoztatását és enyhébb büntetés kiszabását kérték.

A Legfőbb Ügyészség a BF.1247/2017/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tekintette.

Kifejtette, hogy a Be. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, ebből következően az, valamint a bizonyítékok mikénti értékelése nem vizsgálható, az ítélet megalapozottsága nem bírálható felül.

Álláspontja szerint nem vehető figyelembe a büntetés kiszabására vonatkozó hivatkozás sem, mivel ha a cselekmény minősítése tekintetében anyagi jogszabálysértés nem állapítható meg, a kiszabott büntetés önálló vizsgálatára a felülvizsgálati eljárás nem biztosít lehetőséget.

A bíróság összetételére vonatkozó terhelti kifogásokat pedig azért találta alaptalannak, mert a másodfokú bíróság, észlelve az eljárási szabálysértést, a helyszíni tárgyaláson tett bírói megállapításokat kirekesztette, azonban úgy ítélte meg, hogy ezáltal az ítélet nem vált megalapozatlanná, tehát a feltétlen hatályon kívül helyezést jelentő eljárási szabálysértésre való hivatkozás ily módon nem foghat helyt.

Ezért indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványnak ne adjon helyt és a megtámadott határozatokat I. rendű és III. rendű terheltek tekintetében hatályában tartsa fenn.

Az ügyészi indítványra mindkét terhelt írásban észrevételeket tett, amelyekben azonban a felülvizsgálati indítványban előadottakhoz képest új körülményre annyiban hivatkoztak, hogy sérelmezték: a tanúk „számozottak”, nevüket nem ismerték.

A felülvizsgálati indítvány elbírálására a Kúria a Be. 424. § (1) bekezdése alapján tanácsulést tűzött ki, melyen a megtámadott határozatot a felülvizsgálati indítvánnyal érintett terheltek tekintetében a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül; emellett vizsgálta a Be. 423. § (5) bekezdésében meghatározott, a terheltek által nem hivatkozott esetleges eljárási szabálysértéseket is, illet azonban nem észlelt.

A Be. 423. § (4) bekezdése szerint a Kúria a megtámadott határozatokat - az (5) bekezdés szerinti kivétellel - csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

A Kúria - e szabály betartása mellett - a következetes gyakorlatának megfelelően a felülvizsgálati indítványt minden esetben tartalma alapján bírálja el, és nem csupán arra figyelemmel, hogy az indítványozó abban melyik, a felülvizsgálatot megalapozó eljárási rendelkezést hívta fel. Így jár el a Kúria abban az esetben is, ha a felülvizsgálati indítvány előterjesztője tévesen jelöli meg az eljárási törvény azon rendelkezéseit, amelyek alapján a megtámadott határozatok felülvizsgálatát kezdeményezi.

A felülvizsgálati indítvány nagyrészt a törvényben kizárt, az eljárási szabálysértésre hivatkozás tekintetében pedig alaptalan.

1. A Be. 14. § (1) bekezdés a) pontja szerint a járásbírósnak egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban kell eljárnia, ha a bűncselekményre a törvény nyolc évi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztést rendel. Ez a rendelkezés - kivéve, ha a tanács elnöke kiküldött bíróként [Be. 304. § (1) bekezdés] jár el - a teljes elsőfokú eljárásra érvényes, ezért a 373. § (1) bekezdés II. a) pont II. fordulata szerinti eljárási szabálysértés valósul meg, ha a tárgyaláson a tanács tagjai nincsenek mindvégig jelen. Ezért valóban abszolút eljárási szabálysértést követett el az elsőfokú bíróság, amikor a 2016. február 5. napján tartott helyszíni tárgyaláson a bíróság tanácsa helyett csak a tanács elnöke járt el.

Ugyanakkor, mint arra a Legfőbb Ügyészszég is rámutatott, a Miskolci Törvényszék ezt az eljárási szabálysértést észlelte, és az ítélete 3. oldal utolsó bekezdése és 4. oldal 1. bekezdése szerint a hivatkozott helyszíni tárgyaláson tett elsőbírói megállapításokat kirekesztette a bizonyítékok köréből, ennek ellenére a törvényszék úgy foglalt állást, hogy az elsőfokú bíróság által vétett eljárási hibák az ügy elbírálására lényeges kihatással nem voltak.

A terheltek által sérelmezett további eljárási kifogások - így a

Be. 4. § (2) bekezdésben és a 351. § (2) bekezdés c) pontjában foglalt rendelkezések állítólagos sérelme, mint ahogyan a tanúk nevének zárt kezelése mellett „sorszámmal történő megjelölése - felülvizsgálati okot nem képeznek.

2. A Be. 423. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható.

Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálat során a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vizsgálható, az eljárás bíróságok által levont jogi következtetések - így a bűnösség megállapításának, és a cselekmények jogi minősítésének - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el (BH 2004.102.).

Ebből következően a felülvizsgálat során a tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem bírálható felül. Így nem vizsgálható sem a terheltek, sem a sértettek, sem a tanúk szavahihetősége, az, hogy a védelmi bizonyítási indítványok elutasítása helyénvaló volt-e, nem lehet a megállapított tényállástól eltérő vagy abban nem szereplő körülményre sem hivatkozni, így arra sincs mód, hogy a Kúria a bizonyítékokat átértékelve a jogerős határozatban írtaktól eltérő tényállást állapítson meg.

Arra sincs lehetőség, hogy ennek érdekében a megtámadott határozatokat hatályon kívül helyezve, a Kúria új eljárás lefolytatására utasítsa az elsőfokú bíróságot.

Ezzel szemben az indítványozók a felülvizsgálati indítvány további részében valójában a bizonyítékok mikénti értékelését, illetve az eljárás bíróságok mérlegelésének és a bűnösségre levont következtetéseinek helyességét, ezen keresztül pedig a tényállás megalapozottságát támadták, amikor arra hivatkoztak, hogy az eljárás bíróságok a tényállás-felderítési kötelezettségüknek nem tettek eleget, illetve a tényállásban nem szereplő, attól eltérő körülményekre hivatkoztak, így a tényálláshoz kötöttség szabályát figyelmen kívül hagyva kifogásolták a bűnösségük megállapítását.

Ily módon az eljárás bíróságok bizonyíték-értékelő tevékenységét és a bűnösségre levont következtetéseinek helyességét kétségbe vonó érvek nem vezethettek eredményre.

3. A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja szerint a terhelt bűnösségének törvénysértő megállapítása, b) pontja szerint pedig akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki vagy törvénysértő intézkedést

alkalmaztak. A törvény önmagában a büntetés mértékét illetően nem teszi lehetővé a felülvizsgálatot.

A büntetéskiszabás önmagában a felülvizsgálat tárgyát nem képezheti, így az sem, hogy a bíróságok a büntetés kiszabása során az enyhítő és a súlyosító körülményeket miként vették figyelembe (BH 2005.337.).

A büntetés törvényessége kérdésében pedig csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a kiszabott büntetés, illetve annak neme és mértéke az 1978. évi IV. törvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik. Az 1978. évi IV. törvény 37. §-a és 83. §-a pedig nem ilyen szabály (BH 2012.239.). Ugyanez vonatkozik a hatályos Btk. 80. §-ára is.

Mindezek alapján a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályukban fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2018. február 6.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s.k. előadó bíró, Dr. Vaskuti András s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
TóthLné
bírószági tisztviselő